

Slika zdravlja stanovništva Sisačko-moslavačke županije II dio

Đuro Brodarac (1), Ivanka Rokсандić (1), Jadranka Bertović (1), Suzana Fabijanić (2), Sonja Pajtlar-Gaćeša (2), Ljubica Kocet (3), Božena Weiss-Sklizović (4), Daniel Pavlič (5)

- (1) Sisačko-moslavačka županija
- (2) Zavod za javno zdravstvo SMŽ
- (3) Dom za starije i nemoćne osobe u Sisku
- (4) Gradsko društvo Crvenog križa
- (5) Pučko otvoreno učilište u Hrvatskoj Kostajnici

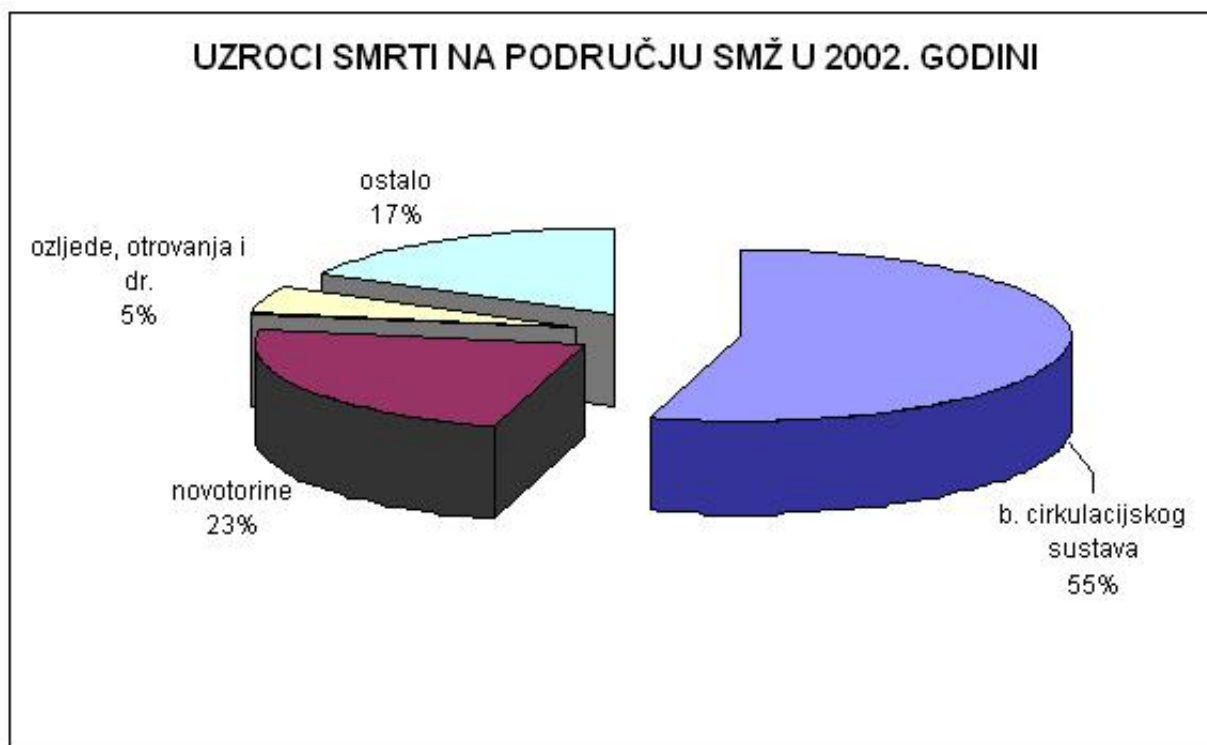
3. Zdravstveni pokazatelji

3.1. Mortalitetni pokazatelji

3.1.1. Vodeći uzroci smrti ukupnog stanovništva

U 2002. godini na našoj županiji je umrlo 2536 ljudi, 1273 muškarca i 1263 žene. Standardizirana stopa smrtnosti iznosila je 119,7/10.000 stanovnika, dok je u Hrvatskoj 104,7/10.000 stanovnika. Vodeći uzroci smrti u ukupnoj populaciji naše županije su iz skupine cirkulacijskih bolesti koje u 2002. godini čine 54,5% svih smrti. Na drugom su mjestu novotvorine (23,1%), a na trećem mjestu su ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka (5,1%) (slika 3). Gledajući po spolu, muškarci umiru od bolesti cirkulacijskog sustava (46%), novotvorina (27%) i ozljeda, otrovanja i dr. (7%). Žene najčešće umiru od bolesti cirkulacijskog sustava (62%), novotvorina (19,4%) i bolesti probavnog sustava (3,6%).

Slika 3. Uzroci smrti na području SMŽ u 2002. godini

Pojedinačno, po dijagnozama, najčešći uzrok smrti u muškaraca je ishemična bolest srca (20,4% svih umrlih). Drugi uzrok smrti bile su cerebrovaskularne bolesti (12,5% svih umrlih), a treći uzrok smrti bile su zloćudne novotvorine traheje, bronha i pluća (8,1%) (tablica 3).

Najčešći uzrok smrti u žena je kao i u muškaraca, ishemična bolest srca (21,8%). Drugi uzrok smrti su cerebrovaskularne bolesti (21,2%), te treći uzrok smrti su komplikacije i nedovoljno definirani opisi srčane bolesti (9,0%) (tablica 4).

Tablica 3. Deset vodećih uzroka smrti u muškaraca u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2002. godini

Dijagnoza po MKB-10		Broj umrlih	%
I20-I25	Ishemične bolesti srca	260	20,42
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	159	12,49
C33-C34	Zloćudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	103	8,09
I51	Komplikacije i nedovoljno definirani opisi srčane bolesti	49	3,85
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	43	3,38
C18-C20	Zloćudne novotvorine debelog crijeva	36	2,83
J18	Pneumonija, nespec.uzročnika	33	2,59
C16	Zloćudna novotvorina želuca	31	2,43
K70-K71, K73-K74	Kronične bolesti jetre, fibroza i ciroza	29	2,28
S00-S09	Ozljede glave	29	2,28
Ukupno prvih deset		772	60,64
Ukupno		1273	

Tablica 4. Deset vodećih uzroka smrti u žena u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2002. godini

Dijagnoza po MKB-10		Broj umrlih	%
I20-I25	Ishemične bolesti srca	276	21,85
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	268	21,22
I51	Komplikacije i nedovoljno definirani opisi srčane bolesti	114	9,03
I50	Insuficijencija srca	45	3,56
C50	Zloćudna novotvorina dojke	38	3,01
C18-C21	Zloćudne novotvorine debelog crijeva	35	2,77
J18	Pneumonija, nespecifičnog uzročnika	33	2,61
C16	Zloćudna novotvorina želuca	27	2,14
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	20	1,58
K70-K74	Kronične bolesti jetre, fibroza i ciroza	17	1,35
Ukupno prvih deset		873	69,12
Ukupno		1263	

3.1.2. Vodeći uzroci smrti stanovništva do 54 godine starosti

U 2002. godini u SMŽ umrlo je 200 muškaraca dobi do 54 godine, odnosno 16% od ukupnog broja umrlih muškaraca, te 76 žena odnosno 6%. Odnos broja umrlih muškaraca i žena dobi do 54 g. je 2,6:1.

Vodeći uzroci smrti u muškaraca dobi do 54 godine su: bolesti cirkulacijskog sustava (27% svih umrlih muškaraca do 54 godine starosti), ozljede, otrovanja i dr.(26%) i novotvorine (23%).

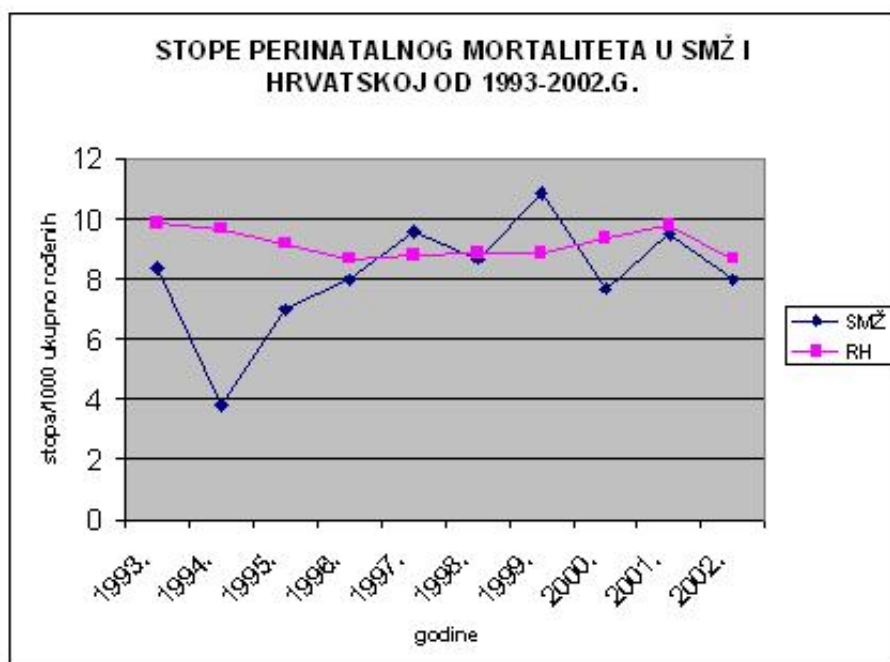
Vodeći uzroci smrti u žena dobi do 54 godine su: novotvorine (47%), bolesti cirkulacijskog sustava (25%) i bolesti probavnog sustava (8%).

Pojedinačno, po dijagnozama, i žene i muškarci najčešće umiru od ishemične bolesti srca i cerebrovaskularnih bolesti, dok su treći najčešći uzrok karcinom traheje, bronha i pluća u muškaraca, a karcinom dojke u žena.

3.1.3. Perinatalni mortalitet

U 2002. godini u našoj županiji umrlo je 13 dojenčadi, od toga 12 mrtvorodeno ili staro od 0-6 dana. Perinatalna smrtnost iznosi 8,0/1000 ukupno rođene djece, i u prikazanom razdoblju nije puno odudarala od stope u Hrvatskoj.

Slika 4. Stope perinatalnog mortaliteta u SMŽ i Hrvatskoj od 1993-2002. g.

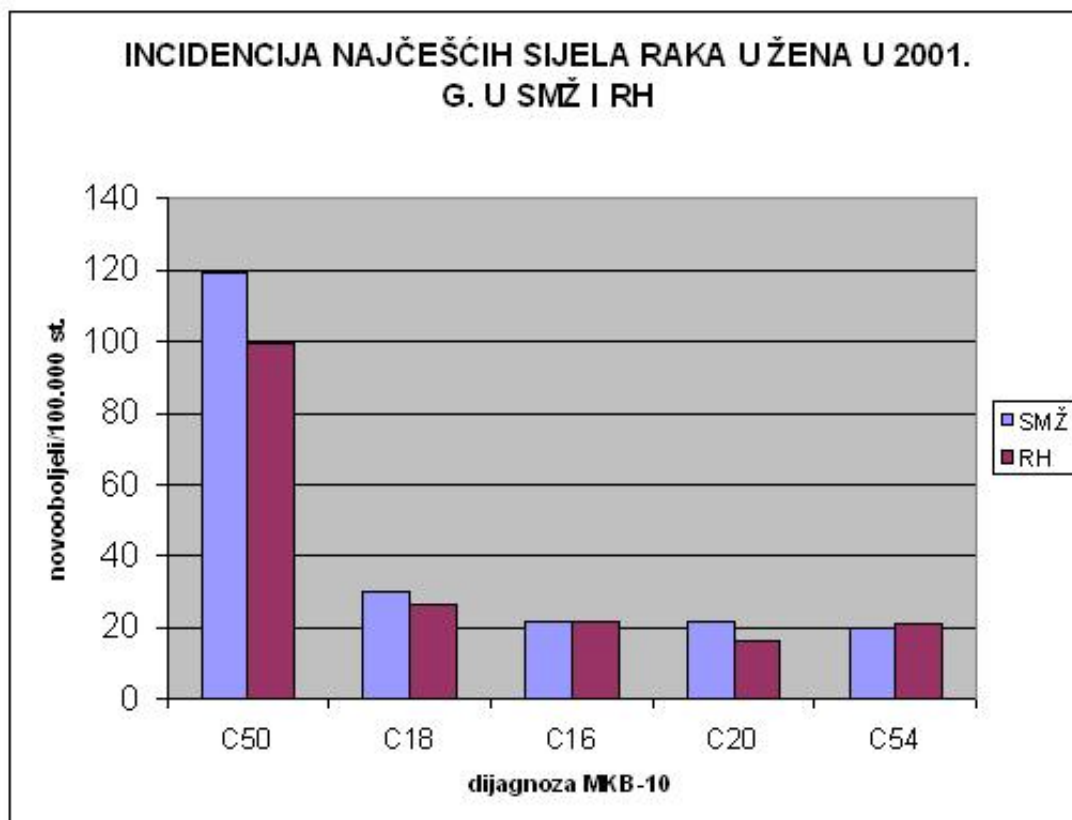
3.2. Incidencija novotvorina

U 2001. godini u našoj županiji je evidentirano 932 novooboljelih ljudi s dijagnozom novotvorine, 416 žena i 516 muškaraca. Stopa incidencije (broj novooboljelih/100.000 st.) iznosi 502,7/100.000 st. za ukupan broj oboljelih, odnosno 432,2/100.000 st. za žene i 578,9/100.000 st. za muškarce. Nažalost, u usporedbi s ostalim županijama i Hrvatskom nalazimo se na 3. mjestu po broju novooboljelih žena i 2. mjestu po broju novooboljelih muškaraca.

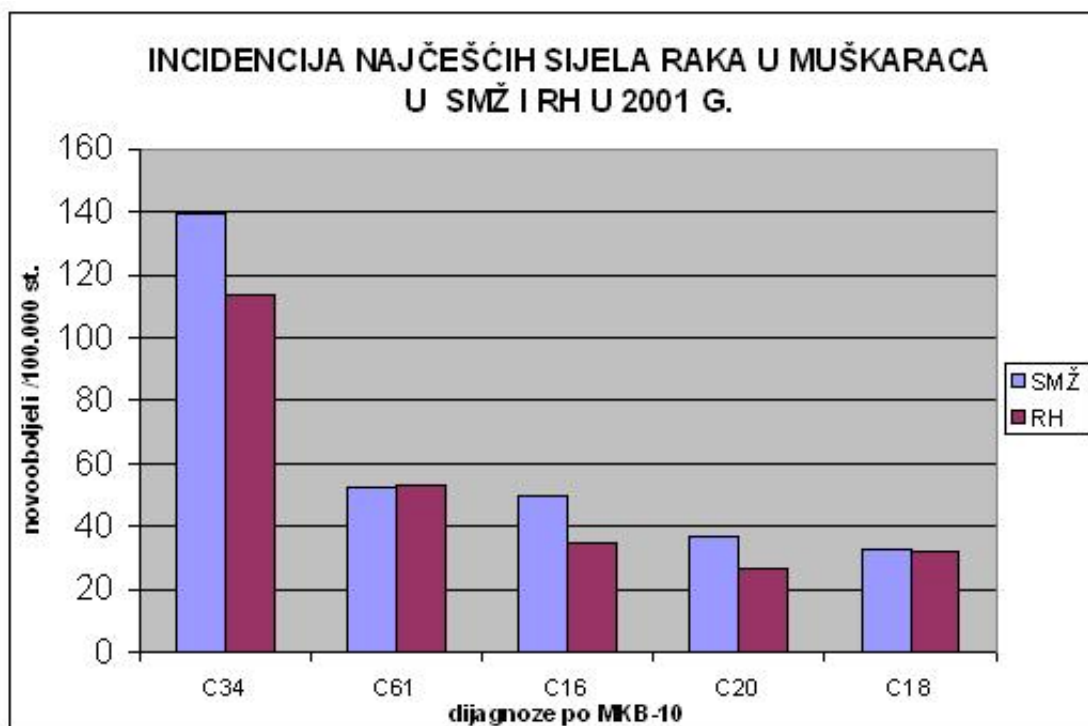
Žene u SMŽ najviše obolijevaju od karcinoma dojke (27,6%), karcinoma kolona (7%), karcinoma želuca (5%), karcinoma rektuma (5%) i karcinoma tijela maternice (4,6%). Pet najčešćih sijela raka čine ukupno 49,2% novih slučajeva raka u žena (slika 5).

Muškarci u SMŽ najviše obolijevaju od karcinoma traheje, bronha i pluća (24%), karcinoma prostate (9,1%), karcinoma želuca (8,5%), karcinoma rektuma (6,4%) i karcinoma kolona (5,6%). Pet najčešćih sijela raka čine ukupno 53,6% novih slučajeva raka u muškaraca (slika 6).

Slika 5. Incidencija najčešćih sijela raka u žena u 2001. g. u SMŽ i RH

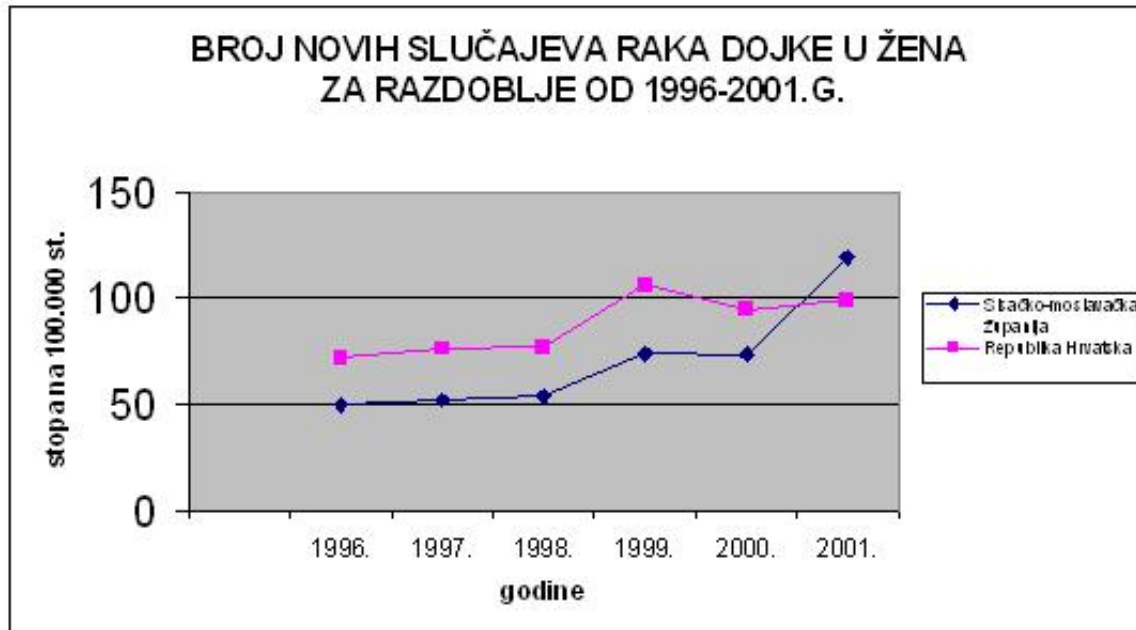
Slika 6. Incidencija najčešćih sijela raka u muškaraca u muškaraca u SMŽ i RH u 2001. g.

Na sljedećim slikama vidi se kretanje najčešćih sijela raka u SMŽ u razdoblju od 1996-2001. godine, te usporedba s Hrvatskom (slika 10). Broj novih slučajeva raka rektuma u muškaraca u razdoblju od 1996-2001. g.

Na slici 7. vidimo da je broj novoobjeljenih žena od raka dojke u SMŽ do 2001. g. bio manji nego u RH. Nažalost, u 2001. g. incidencija je za SMŽ iznosila 119,5/100.000 stanovnika, a za RH 99,3/100.000 stanovnika.

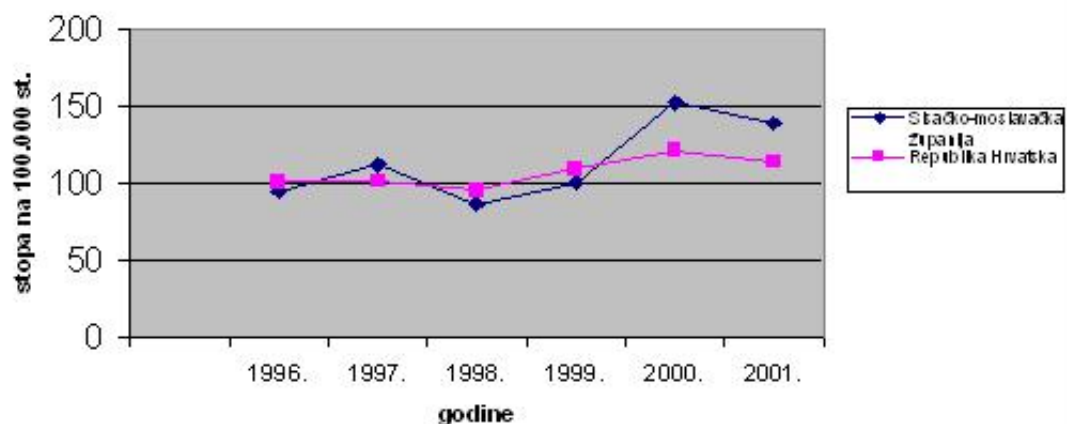
Slika 7. Broj novih slučajeva raka dojke u žena za razdoblje od 1996-2001. g.

Na slici 8. vidimo da rak traheje, bronha i pluća u muškaraca od 1999. g. ima u SMŽ nagli porast, te je od 2000.g. incidencija veća u SMŽ nego u RH (152,6/100.000 st. u SMŽ: 121,8/100.000 st. u RH)

Slika 8. Broj novih slučajeva raka traheje, bronha i pluća u muškaraca u razdoblju od 1996-2001. g.

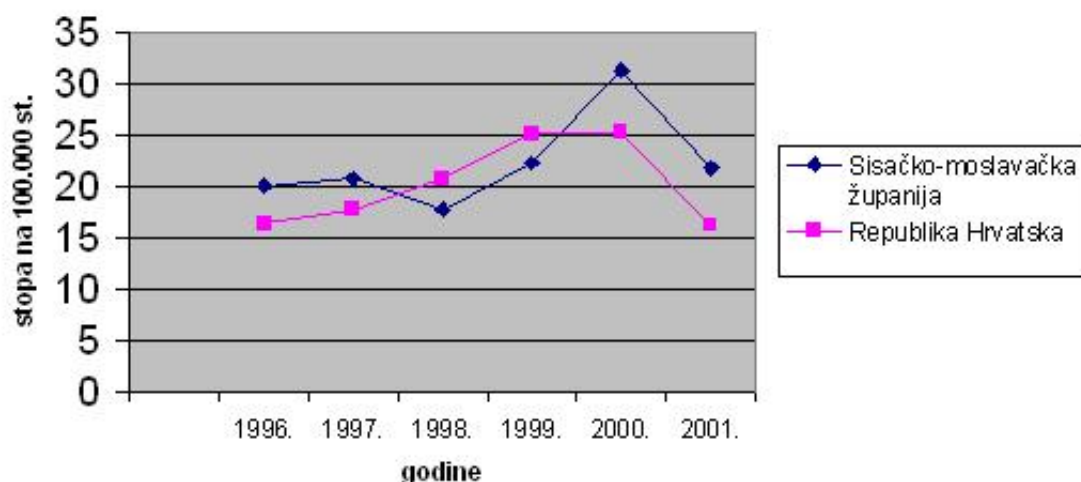
BROJ NOVIH SLUČAJEVA RAKA TRAHEJE, BRONHA I PLUĆA U MUŠKARACA U RAZDOBLJU OD 1996-2001.G.

Na slici 9. vidimo da je rak rektuma u žena u SMŽ do 2000. g. bio u porastu, i te je godine incidencija bila veća nego u RH (31,2/100.000 st. u SMŽ : 25,2/100.000 st. u RH). 2001. godine prisutan je pad novooboljelih i u SMŽ i RH, a vrijeme će pokazati da li će se taj trend pada održati i u budućnosti.

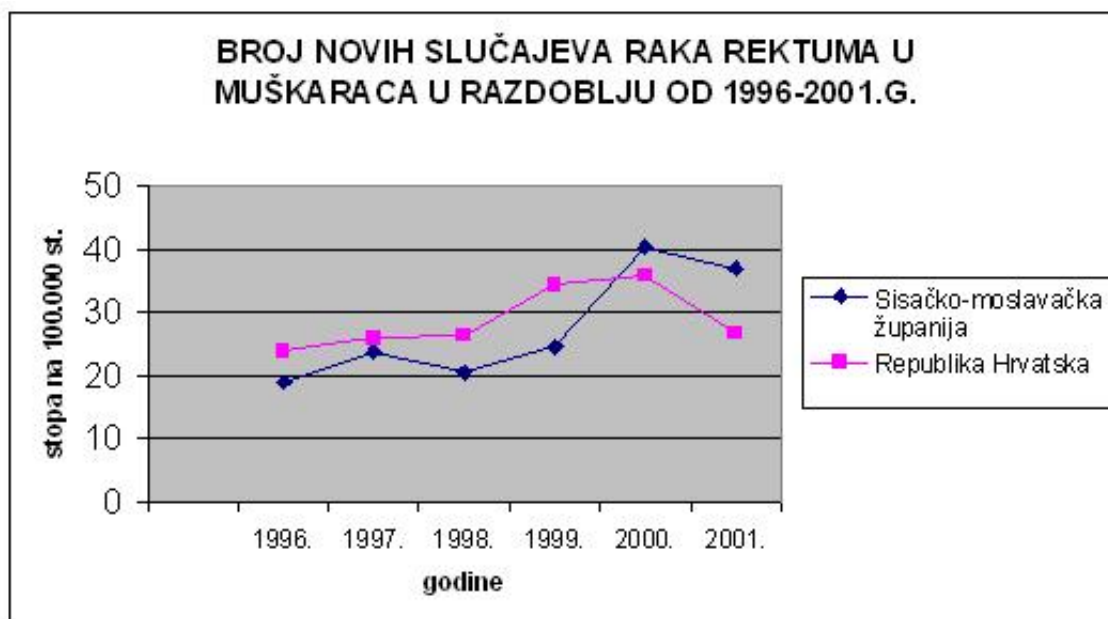
Slika 9. Broj novih slučajeva raka rektuma u žena u razdoblju od 1996-2001. g.

BROJ NOVIH SLUČAJEVA RAKA REKTUMA U ŽENA U RAZDOBLJU OD 1996-2001. G.

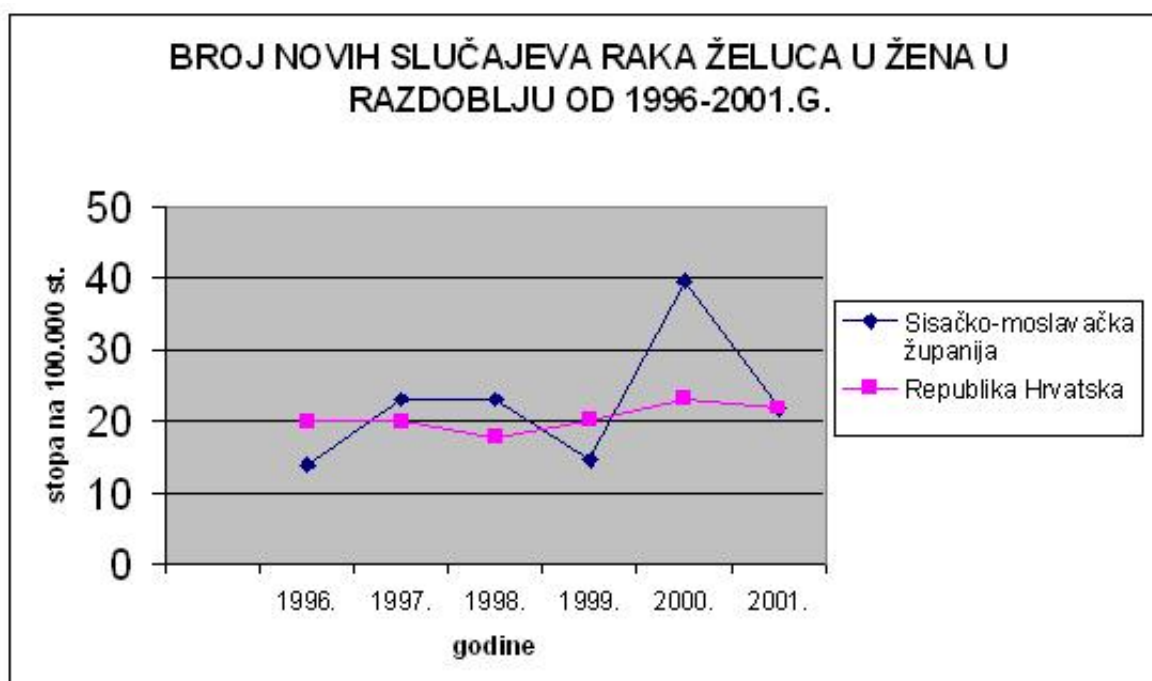
Na slici 10 vidi se da je incidencija raka rektuma u muškaraca rasla do 2000. g. i u RH i u SMŽ i bila je do 1999. g. viša u RH nego u SMŽ . U 2001. g. u odnosu na 2000. g. bilježimo pad incidencije i u SMŽ i u RH.

Slika 10. Broj novih slučajeva raka rektuma u muškaraca u razdoblju od 1996-2001. g.

Na slici 11. vidi se da incidencija raka želuca u žena ima u SMŽ i RH uzlaznu putanju do 2000. g., a zatim je prisutan pad i izjednačenje incidencije u SMŽ i RH (21,9/100.000 st.).

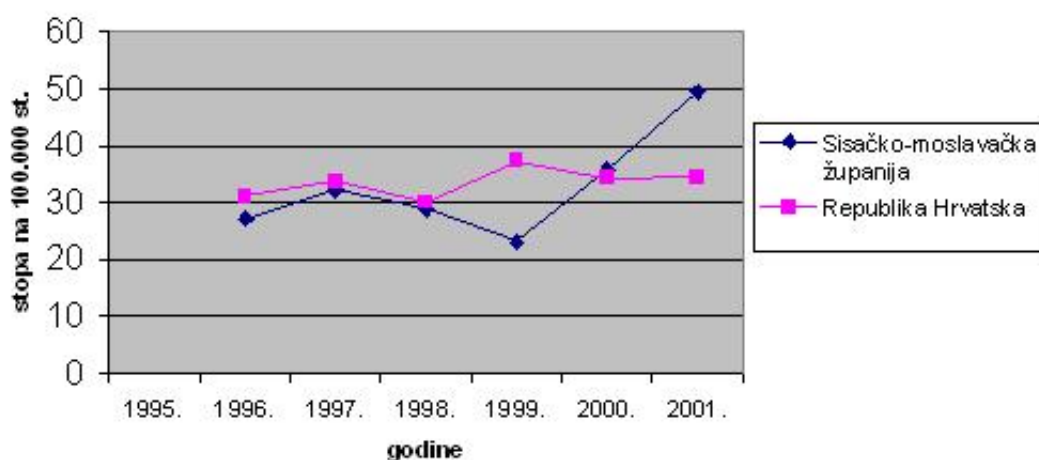
Slika 11. Broj novih slučajeva raka želuca u žena u razdoblju od 1996-2001. g.

Na slici 12. se vidi da je incidencija raka želuca u muškaraca u razdoblju od 1999.g. u porastu dok je u RH u stagnaciji (incidencija 2001. g. u RH 34,5/100.000 st.: 49,4/100.000 st. u SMŽ.)

Slika 12. Broj novih slučajeva raka želuca u muškaraca od 1996-2001. g.

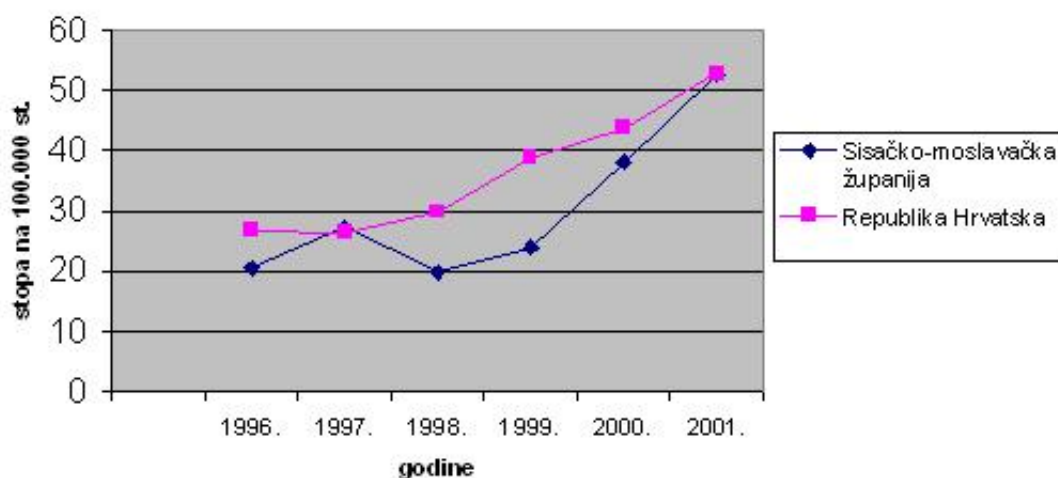
BROJ NOVIH SLUČAJEVA RAKA ŽELUCA U MUŠKARACA U RAZDOBLJU OD 1996-2001. G.

Na slici 13 vidi se da incidencija raka prostate ima trend rasta i u SMŽ i u RH, i da je incidencija u 2001. g. bila ista u RH i SMŽ (52/100.000 st.).

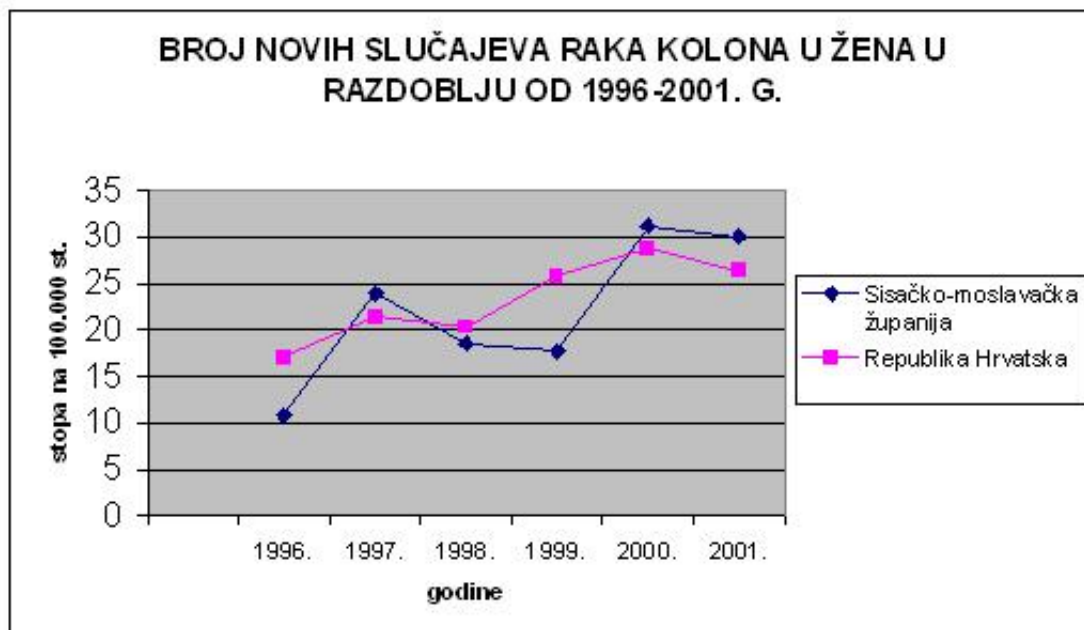
Slika 13. Broj novih slučajeva raka prostate u muškaraca u razdoblju od 1996-2001. g.

BROJ NOVIH SLUČAJEVA RAKA PROSTATE U MUŠKARACA U RAZDOBLJU OD 1996-2001. G.

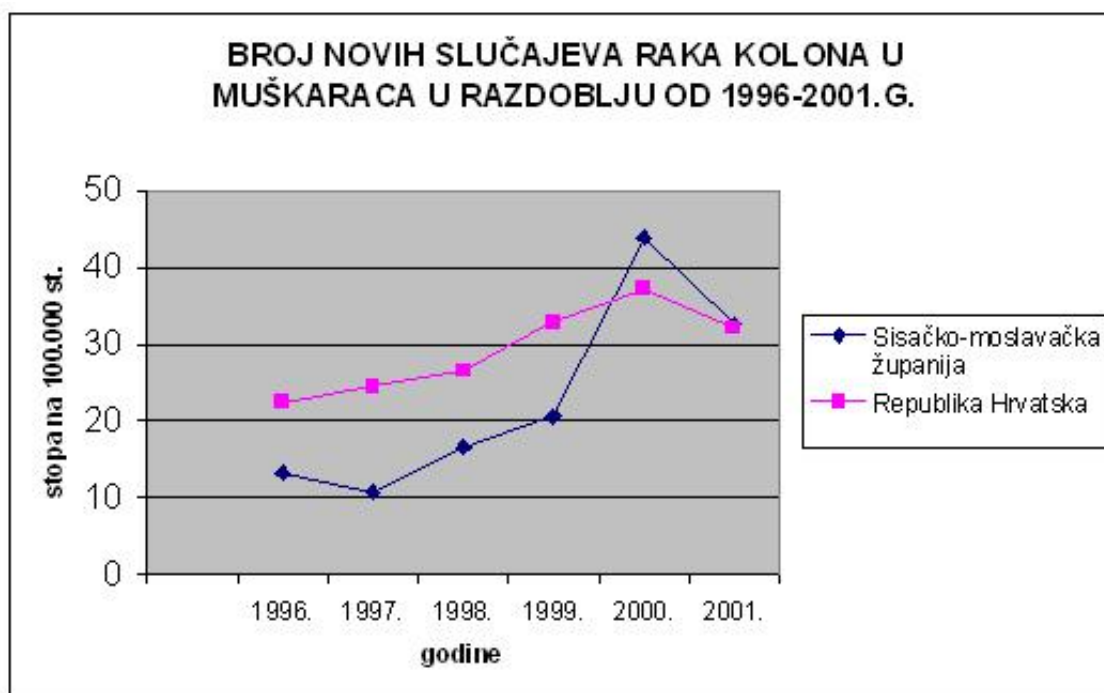
Na slici 14. vidi se da je od 1996-2001. g. prisutan porast broja oboljelih žena od raka kolona i nešto je veći u 2001.g. u SMŽ nego u RH (30,1/100.000 st. u SMŽ: 26,4/100.000 st. u RH).

Slika 14. Broj novih slučajeva raka kolona u žena u razdoblju od 1996-2001. g.

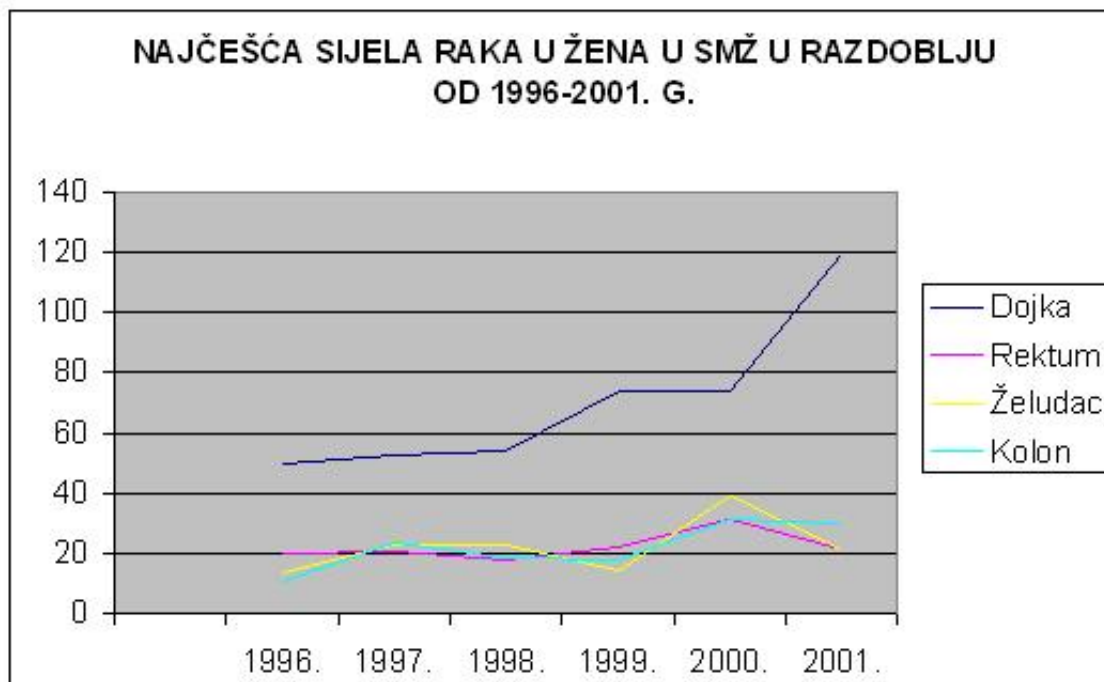
Na slici 15 vidi se da je incidencija raka kolona u muškaraca porasla od 1996-2001. g. i u 2001. g. ista je za SMŽ i RH (32/100.000 st.).

Slika 15. Broj novih slučajeva raka kolona u muškaraca u razdoblju od 1996-2001. g.

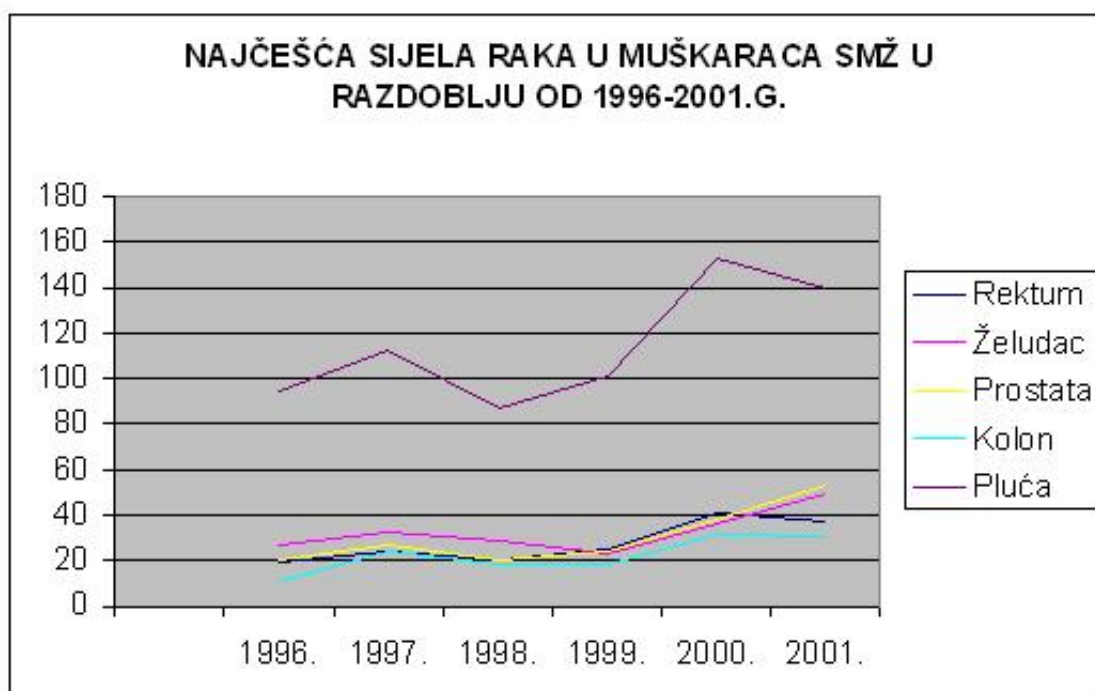
Na slici 16. vidi se kretanje najčešćih sijela raka u žena u razdoblju od 1996-2001. g. i porast incidencije za rak dojke i kolona, a pad za rak rektuma i želuca.

Slika 16. Najčešća sijela raka u žena u razdoblju od 1996-2001. g.

Na slici 17. vidi se kretanje najčešćih sijela raka u muškaraca u razdoblju od 1996-2001. g. i porast incidencije raka želuca i prostate, pad incidencije raka pluća, traheje i bronha, te stagnacija raka kolona i rektuma

Slika 17. Najčešća sijela raka u muškaraca u SMŽ u razdoblju od 1996-2001. g.

3.3. Zarazne bolesti

Kretanje zaraznih bolesti na našoj županiji u prethodnom desetljeću može se ocjeniti kao razmjerno povoljno. To je prvenstveno rezultat dugogodišnjeg rada cijelog zdravstva na sprečavanju pojavljivanja i širenja zaraznih bolesti. Jedna od mjera za sprečavanje pojave i širenja zaraznih bolesti je cijepljenje. Bolesti protiv kojih se cijepi prema Programu obveznog cijepljenja nestale su (difterija, dječja paraliza) ili im je pobol uvelike reducirana (ospice, zaušnjaci, hripavac, rubeola, tetanus). Također, bolesti vezane uz niski higijenski i životni standard : trbušni tifus, bacilarna disenterija, hepatitis A, pokazuju izrazitu regresiju učestalosti i stope oboljelih odgovaraju onima u razvijenim zemljama. Zahvaljujući provođenju preventivnih mjera na planu vodoopskrbe, unazad nekoliko godina na našoj županiji nije bilo incidenata u vezi s javnom vodoopskrbom.

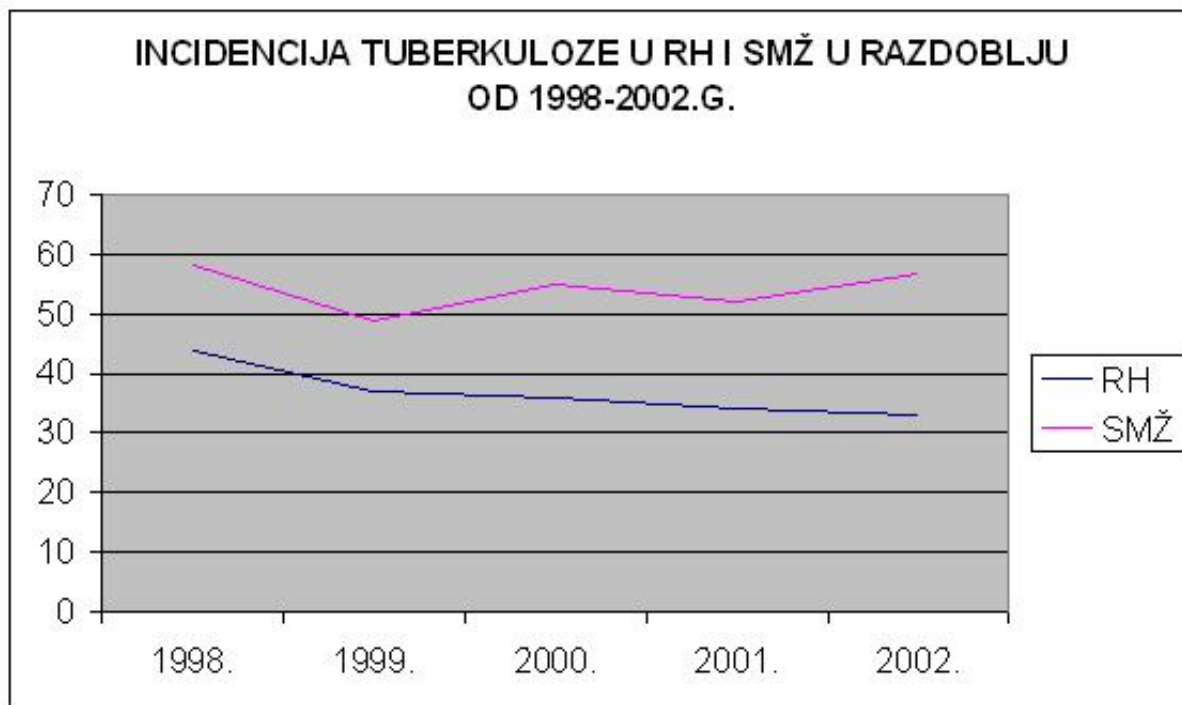
3.3.1. Tuberkuloza

Jedina zarazna bolest protiv koje se provodi cijepljenje, a pobol je još uvijek prevelik je tuberkuloza.

Na našoj županiji, unazad nekoliko godina, ima stotinjak novooboljelih godišnje. To nas svrstava u sam vrh po broju oboljelih među županijama, te smo u 2002. godini bili županija s najvećom stopom oboljelih koja je iznosila 56,6/100.000 st., dok je prosjek u Hrvatskoj 33,1/100.000 st. U 2003. godini broj oboljelih i stopa su manji nego prethodnih godina, i nadamo se da će rad svih zdravstvenih djelatnika na sprječavanju pojavljivanja i širenja tuberkuloze kao rezultat imati daljnji pad broja oboljelih.

Iz tablice 5 vidi se da je na našoj županiji u 2003. godini bilo 86 novooboljelih od tuberkuloze, 44 muškarca i 42 žene. Ako pogledamo po dobi najviše obolijevaju žene starije od 60 godina i muškarci u dobi od 40-59 g.

Slika 18. Incidencija tuberkuloze u RH i SMŽ u razdoblju od 1998-2002. g.

Tablica 5. Oboljeli od tuberkuloze na području SMŽ od 1999-2003. g. razvrstani po dobi i spolu

Godine	Spol	Dob					Ukupno	/100.000 stan.
		do 6 g.	7-19 g.	20-39 g.	40-59 g.	≥60		
1999.	M	2	3	9	29	15	58	51,7
	Ž	1	7	6	9	15	38	
2000.	M	0	3	10	29	28	70	56,6
	Ž	2	5	3	6	19	35	
2001.	M	1	3	9	20	23	58	51,7
	Ž	1	3	7	6	21	38	
2002.	M	0	6	9	28	20	63	56,6
	Ž	3	5	10	5	19	42	
2003.	M	1	1	6	19	17	44	46,4
	Ž	0	3	6	7	26	42	

Kontakt osoba:

Jadranka Bertović, dipl. socijalna radnica
 Sisačko-moslavačka županija
 Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
 Sisak, Stjepana i Antuna Radića 36
 tel. 044 550 133
 fax.044 550 226
 e-mail: drust.djelat.smz@sk.htnet.hr

